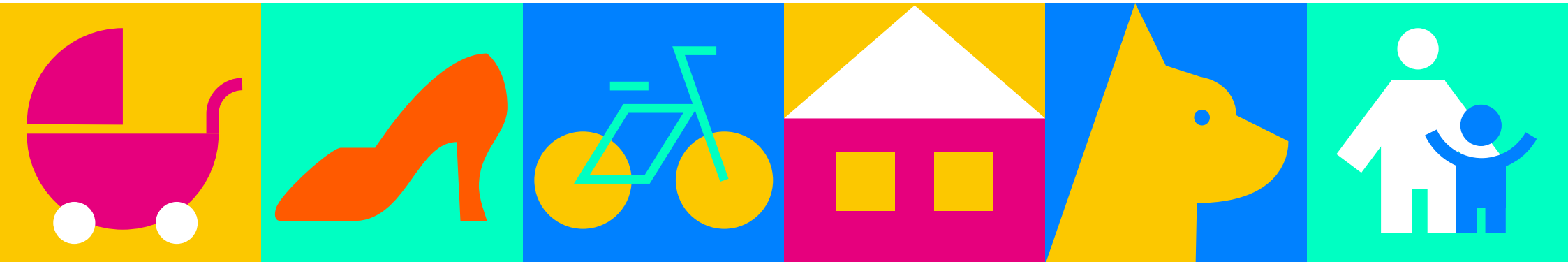

Čo si myslí obyvateľstvo

Brožúra z aktivít s verejnosťou v meste
Partizánske v roku 2023

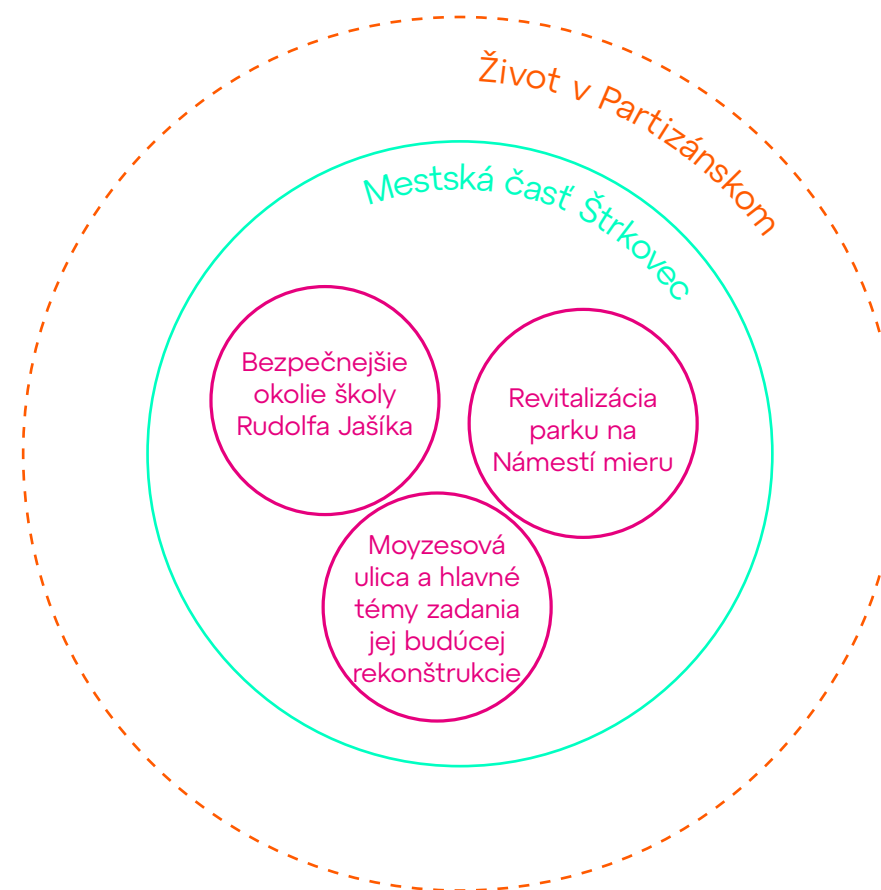

Úvodom

Táto brožúra obsahuje závery z kontaktu s verejnosťou v Partizánskom v roku 2023. Jej cieľom je podať správu o skúsenostiach, potrebách a predstavách zapojených ľudí o meste.

Ide o pilot iniciatívy mesta Partizánske pod názvom Aj ja tvorím Partizánske. V rámci neho mesto zapája obyvateľov a obyvateľky do budúceho rozvoja. Prostredníctvom prieskumov zisťuje, čo je pre ich život v celom meste dôležité, čo je potrebné zlepšiť a ako si toto zlepšenie miestni predstavujú. Výsledky iniciatívy pomôžu určiť priority, na ktoré sa má vedenie mesta a poslanci v budúcnosti zamerať.

Projekt je reakciou na potrebu prípravy zadania pre štúdiu rekonštrukcie ulice Moyzesova. Z tohto dôvodu sa zameriava predovšetkým na mestskú časť Štrkovec s detailom na ulicu Moyzesova.

O výskume

Cieľom na mieru šitého výskumu bolo:

zistiť, aké rozmery kvality života – s detailom na oblasť Štrkovca – chýbajú a je potrebné ich rozvíjať.

Aktivity projektu pozostávali z:

predvýskumu, prieskumu v teréne, dotazníka a diskusie s verejnosťou. Zamerali sme sa na tri lokality v mestskej časti Štrkovec.

Pod kvalitou života chápeme to, ako ľudia pociťujú, že im vyhovuje k spokojnosti a plnohodnotnému rozvoju svojich plánov budované prostredie. Občianska vybavenosť, zeleň, mobilita vrátane parkovania, komunitné priestory a podobne.

Do hĺbky sme zmapovali priestorové aspekty mestskej časti Štrkovec a v rámci verejného priestoru zachytili **klúčové hodnoty a problémy**. V prípade Moyzesovej ulice aj návrhy, kde je v rámci ulice možné umiestniť prípadné dočasné parkovacie miesta, kým sa vyrieši situácia s rekonštrukciou. Na základe týchto vstupov nasledovali ďalšie aktivity – konzultácie riešení s odborníkmi a diskusia s verejnosťou.

Hlavnou výskumnou otázkou bolo:

Ako hodnotia verejné priestory obyvatelia v meste Partizánske?

Harmonogram výskumu:

Máj	Predvýskum písomných a fotografických materiálov
Jún	Dotazníkový a terénny prieskum s obyvateľstvom
Júl	Analýza dát k Moyzesovej ulici
August	Konzultácia predbežných výsledkov s dopravnou inžinierkou Verejná prezentácia s diskusiou predbežných výsledkov k Moyzesovej ulici s verejnosťou Ďalšie konzultácie a spracovanie poznámok verejnosti k výsledkom počas diskusie
September	Analýza dát celomestského významu a detailu k Námestiu mieru a ZŠ Rudolfa Jašíka
Október	Dopracovanie finálnej správy

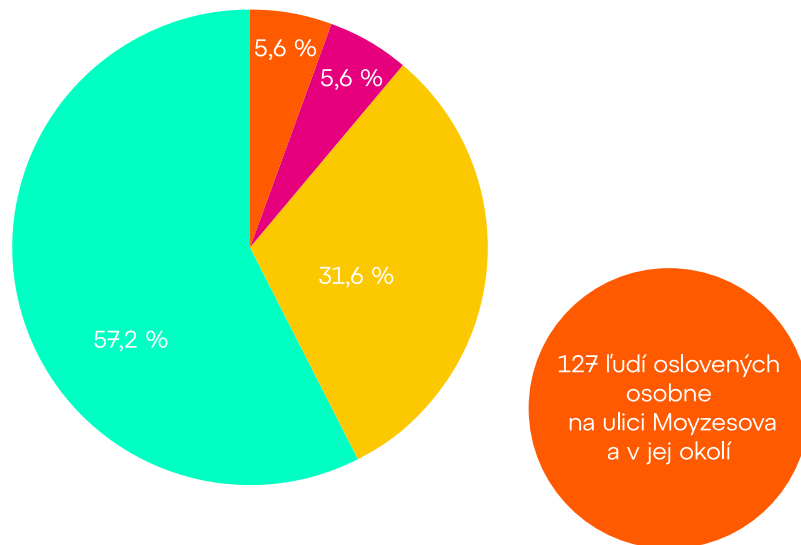

Terénny prieskum, jún 2023. Zdroj: Archív Spolky.

Terénny prieskum, jún 2023. Zdroj: Stano Bajer.

Charakteristika zapojených

446 osôb nám zdelilo svoje podnety prostredníctvom dotazníka, z toho:

- 255 osôb žijúcich v meste Partizánske, mimo MČ Štrkovec
- 141 osôb žijúcich v MČ Štrkovec, mimo ulice Moyzesova
- 25 osôb žijúcich priamo na Moyzesovej ulici
- 25 osôb žijúcich mimo mesta Partizánske

Viac ako polovica opýtaných v dotazníku bola vo veku 35–54 rokov (55,2 %). Nad 65 rokov bolo 10,3 % opýtaných (46 odp.). Z celkového počtu 446 osôb bolo:

58,3 % žien (260 odp.)

38,3 % mužov (171 odp.)

3,4 % nechcelo odpovedať (15 odp.)

Prevažná väčšina odpovedajúcich bola zamestnaná 63 % (281 odpovedí). 13,5 % (60 odp.) ľudí bolo na dôchodku, 11,9 % (53 odp.) samostatne zárobkovo činných osôb, 6,1 % (27 odp.) osôb na materskej alebo rodičovskej dovolenke, 3,4 % (15 odp.) študentov či študentiek, 1,1 % (5 odp.) nezamestnaných osôb a 1,1 % (5 odp.) neuviedlo svoje ekonomické postavenie.

Osobne sme na Moyzesovej ulici a v jej okolí oslovili 127 ľudí (odhad na základe záznamov v etnografickom denníku). Z toho 84 osôb počas prieskumu na ulici Moyzesova a v jej okolí, vrátane ZŠ Rudolfa Jašíka bolo 35 % žien a 65 % mužov. Rozhovory na ulici sme viedli prevažne s ľuďmi v produktívnom veku 30–55 rokov, ktorí tvorili polovicu opýtaných.

Dopytovali sme 43 ľudí z jednotlivých domácností na Moyzesovej ulici prevažne vo veku 65+, ktorí tvorili polovicu opýtaných. Z toho 60 % žien a 40 % mužov.

Výsledky prieskumu

Výsledky sú zoradené od informácií týkajúcich sa celku mesta až po detaily štvrte Štrkovec. Výsledky uvádzame spoločne za dotazníkový prieskum aj za terénny prieskum, aby sme priniesli obsah v komplexnej podobe. V rámci výsledkov je zapracovaná aj spätná väzba miestnych z verejnej diskusie k projektu.

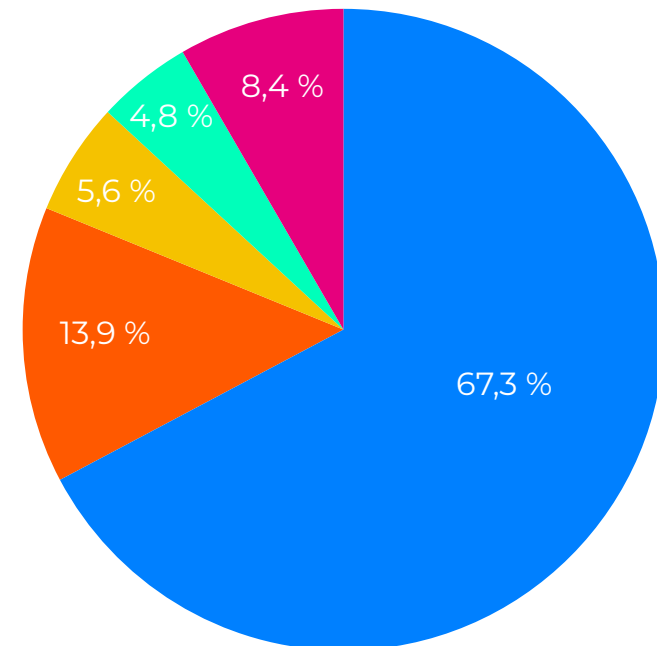
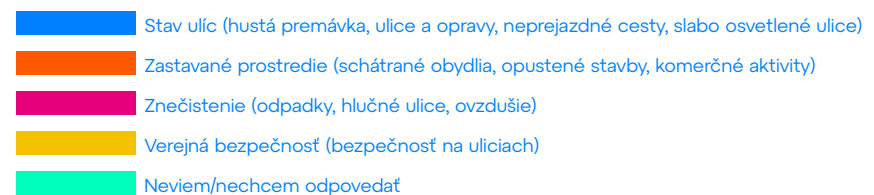
Život v Partizánskom

“Oddychové zóny treba vybudovať tak, aby poskytovali rôzne možnosti – sedenie, aktívny pohyb, bicyklovanie, korčuľovanie, vodné prvky. A tiež, nielen vysadiť stromy, ukázať sa v TV a viac sa nezaujímať, že mnohé zostanú vyschnuté a bez náhrady. (z dotazníka, 2023)”

V prvom rade sme skúmali subjektívnu spokojnosť s okolím, kde ľudia bývajú. Oproti ostatným častiam Partizánskeho, sú ľudia v Štrkovci o čosi viac spokojní s okolím – okrem ľudí z Moyzesovej ulice.

Za najproblematickejšie oblasti hodnotí obyvateľstvo stav ulíc, nasleduje forma zastavaného prostredia. Na treťom mieste bolo znečistenie a následne verejná bezpečnosť. Ako najdôležitejšie podnety pre celé mesto Partizánske uvádzali respondenti a respondentky opravu deravých ciest a chodníkov, či celkové zlepšenie dopravy aj pre ľudí pohybujúcich sa pešo či na bicykli. Nasledovali podnety na zlepšenie zelene, či návrhy na skvalitnenie vybavenosti a kultúrnosti mesta.

Aká z oblastí je pre Vás najdôležitejšia, aby sa v Partizánskom zlepšila v najbližších 10 rokoch?

Výsledky prieskumu

Mestská časť Štrkovec

“Odstrániť jednosmerky, premávka sa zhoršila, cesta z centra sa tým predlžuje, v štvrti žije prevažná časť dôchodcov, nemajú sa kam prejsť, posediť v zelení – jedine pred cigánkou. Možno lavičky popri rieke, alebo cestou ku kostolu a mestskému parku. Ocenili by oddych pri ceste do centra. (z dotazníka, 2023)”

V dotazníkovom prieskume sme sa dvoma otázkami pýtali aj na všeobecné podnety pre rozvoj mestskej časti Štrkovec. Najčastejšie odpovede zahŕňajú rozvoj bezpečnej a dostupnej mobility.

Vyššie 60 % obyvateľstva Štrkovca sa vyjadrilo, že najväčšou prioritou pre rozvoj by malo byť zvýšenie bezpečnosti pohybu na bicykli, nasledovala bezpečnosť pri chôdzi, či pohybe s kočíkom a na vozíku. Ďalšou prioritou je podľa nich zlepšenie podmienok pre zeleň či hru. Zvýšenie počtu parkovacích miest preferuje asi 25 % obyvateľstva Štrkovca, ktoré odpovedalo na dotazník.

Najčastejšie podnety: Opraviť deravé cesty (8), opraviť deravý chodník (7), zlepšiť dopravu (4), menej opitých ľudí (3), parkovanie rozširovať ale nie na úkor zelene (2), nepraje si parkovanie na ulici (2), potrebuje parkovanie (2), zabrániť ohrozeniu detí pri pešom prechode (2), obmedziť zhustenie dopravy (2), maximálna rýchlosť 30 (2).

Výsledky prieskumu

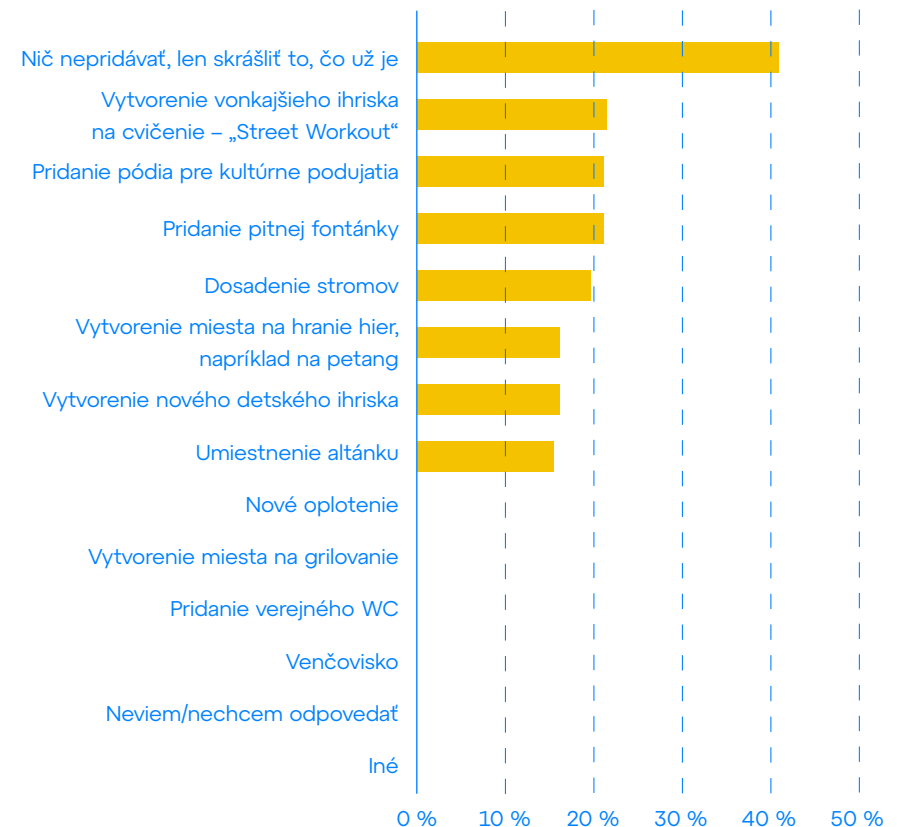
Park na Námestí mieru

Prieskum bol realizovaný kombináciou otázky v dotazníku, dopytovaním na mieste a etnografického pozorovania.

Podľa dotazníkového prieskumu označilo najviac, vyše 40 % odpovedajúcich to, že by najradšej do parku nič nepridávali, len skrášlili čo tam už je. Druhou najpopulárnejšou odpoveďou je vytvorenie vonkajšieho ihriska (nad 20 %), prídanie pódia pre kultúrne podujatia a prídanie pitnej fontánky.

Najčastejšie podnety: Opraviť deravé cesty (8), opraviť deravý chodník (7), zlepšiť dopravu (4), menej opitých ľudí (3), parkovanie rozširovať ale nie na úkor zelene (2), nepraje si parkovanie na ulici (2), potrebuje parkovanie (2), zabrániť ohrozeniu detí pri pešom prechode (2), obmedziť zhustenie dopravy (2), maximálna rýchlosť 30 (2).

Park hrá významnú rolu v štvrti Štrkovec, je križovatkou a miestom častého letného posedenia rôznych spoločenských skupín, ktoré park majú v obľube ako miesto oddychu a voľného času. Na budovanie novej infraštruktúry pre kultúrnu, či inú spoločenskú činnosť nie je jednoznačná podpora. Akékoľvek konkrétne návrhy by bolo vhodné prediskutovať so susediacim obyvateľstvom.

Výsledky prieskumu

Okolie základnej školy Rudolfa Jašíka

Téma posilnenia bezpečnej cesty do školy a tvorby inkluzívneho priestoru pred školou bola ďalším skúmaním potrebným rozmerom pre skvalitnenie Štrkovca. Dáta boli zbierané etnografickým pozorovaním a rozhovormi v rôznych časoch priamo v okolí školy. Potreba takéhoto mapovania zaznela aj v dotazníku:

“Postavte sa ráno 07:30 pred školu a polhodinu sledujte, čo sa tam deje. Absolútna dopravná apokalypsa. Myslím si, že celá doprava okolo školy je vyriešená zle, úzke ulice, veľká premávka, žiadne priechody, na Švermovej ulici úplne chýbajúce chodníky (a autá parkujú po oboch stranách cesty, takže sa tam jazdí slalom). Aj obyčajná prechádzka s deťmi na hrádzu je rizikový šport, keďže chýbajú chodníky a priechody pre chodcov. (z dotazníka, 2023) “

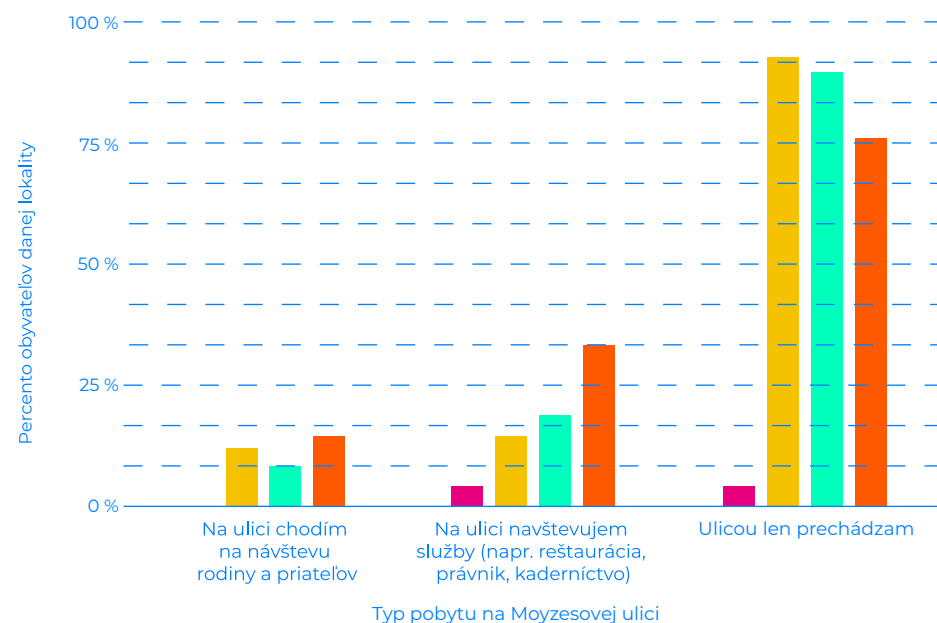
Ranná špička v úzkom profile ulice spôsobuje, že sa niektoré deti môžu cítiť ohrozené. Zastavenie autom pri odprevádzaní detí nemá jasné pravidlá a spôsobuje, že si rodičia interpretujú možnosť zastaviť rôzne. Vyriešenie situácie by malo brať v úvahu mobilitu všetkých foriem komplexne a umožniť bezpečný prístup ku škole všetkými spôsobmi – pešo, autobusom, na bicykli a autom.

Terénny prieskum, jún 2023. Zdroj: Archív Spolky.

Výsledky prieskumu

Pohyb a pobyt na Moyzesovej ulici

- 255 osôb žijúcich v meste Partizánske, mimo MČ Štrkovec
- 141 osôb žijúcich v MČ Štrkovec, mimo ulice Moyzesova
- 25 osôb žijúcich priamo na Moyzesovej ulici
- 25 osôb žijúcich mimo mesta Partizánske

Výsledky dotazníka zobrazujú dôvody návštevy ulice podľa miesta, kde vypíňajúce osoby bývajú. Za službami a za priateľmi najčastejšie chodia ľudia z ostatných častí Partizánskeho.

Pohyb pešo je presúvaný na cestu kvôli rozbitému chodníku. Ľudia pohybujúci sa po ulici pešo sú preto ohrození rýchlou jazdou.

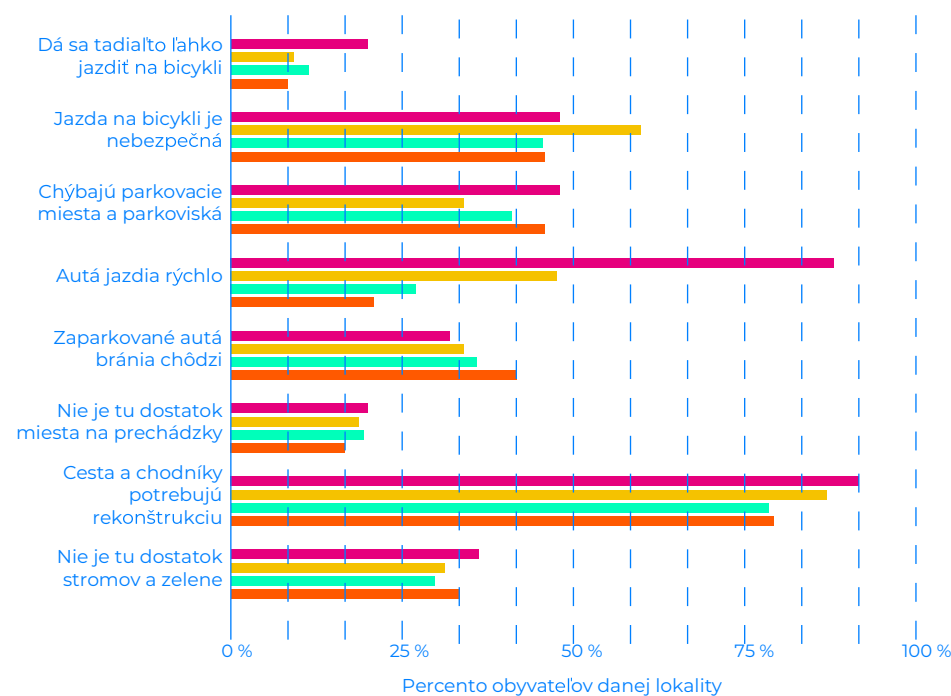
Pohyb na bicykli je vnímaný ako najvhodnejšia forma pohybu po ulici najmä staršími ľuďmi a tými, ktorí nemajú auto. Problematický pre tento druh pohybu je povrch cesty či chodníka.

Pohyb autobusom ľudia pri prechádzaní ulicou využívajú minimálne. Je teda otázkou frekvencia, počet a umiestnenie zastávky. V dotazníku bolo napríklad zaznamenané aj želanie zvýšiť počet spojov MHD či upraviť okolie zastávky.

Pohyb autom je vnímaný ako veľmi rýchly odkedy sa na ulici zakázalo parkovanie. Dodržiavanie maximálnej povolenej rýchlosti 40 nie je motivované inými faktormi.

Výsledky prieskumu

Parkovanie na Moyzesovej ulici

- 255 osôb žijúcich v meste Partizánske, mimo MČ Štrkovec
- 141 osôb žijúcich v MČ Štrkovec, mimo ulice Moyzesova
- 25 osôb žijúcich priamo na Moyzesovej ulici
- 25 osôb žijúcich mimo mesta Partizánske

Graf zobrazuje hodnotenie Moyzesovej v dotazníku podľa miesta bydliska. Vyjadruje percentuálny počet hlasov pre každú možnosť. Hlasovalo 440 osôb a mohli označiť všetky im vyhovujúce možnosti.

Otázka parkovania pri pohľade na súčasnosť je na základe výstupov dotazníku v kontradikcii. Takmer rovnaký počet ľudí si myslí, že platí, že “Chýbajú parkovacie miesta a parkoviská” ako tých, čo si myslia, že “Zaparkované autá bránia chôdzi” – s mierne vyššími hodnotami pre parkovacie miesta.

V rámci rozhovorov v teréne na ulici Moyzesova sa vyjadrilo, že:
 10 ľudí vyjadrilo, že parkovanie na ulici nepotrebuje
 4 ľudia si parkovanie na ulici vyslovene neprajú.
 6 ľudí potrebuje dlhodobé parkovanie
 12 ľudí vyslovilo potrebu aspoň dočasného parkovania na ulici.

Dôvody proti parkovaniu na ulici sú najmä tie, že si majitelia domu si neprajú, aby pred ich domom parkovalo cudzie auto. Dôvody potrebnosti parkovania sú najmä starostlivosť o blízke osoby, donesenie a vyloženie nákupu, návštevy, návštevy majstrov pri opravách.

Dlhodobé riešenia parkovacej politiky zahŕňajú rezidenčné parkovania, parkovacie domy, P+R záchytné parkoviská, preferenciu pešieho pohybu, či zdaňovanie pre domácnosti s viacerými autami.

Terénny prieskum, jún 2023. Zdroj: Archív Spolky.

Výsledky prieskumu

Budúcnosť Moyzesovej ulice

Pri otázke v dotazníku na pohľady, aké ľudia chcú, aby sa im s ulicou spájali **v budúcnosti, je pás stromov voľbou viac ako 70 % ľudí** – bez ohľadu na to, či bývajú priamo na ulici, alebo sú z iného miesta v Partizánskom. Pri ľuďoch bývajúcich priamo na ulici, je pás stromov voľbou dokonca až 84 % ľudí.

“Na ulici som vyrastala. Zelené ploty, alej stromov, domy a dvory bez plotov, oáza zelene a pokoja, rovnošata domov a ich okolia dávala ulici ráz exkluzivity a len potvrdzovala prívlastok mesta, mesto v záhradách. Dnes ani zďaleka nepripomína jej niekdajšiu krásu a príjemné miesto na bývanie. (z dotazníka, 2023)”

Miestni si ulicu spájajú najmä s vrúcnu susedskou atmosférou v minulosti. V súčasnosti je však citelné isté odcudzenie. V terénnom prieskume sa spomína udávanie susedov za nesprávne parkovanie auta a následné pokutovanie. V rozhovoroch s obyvateľstvom sa vnímanie atmosféry rozširuje, spomínajú najmä na susedské spolužitie, starostlivosť, či hry. Na ulici kedysi neboli ploty, ale najmä veľa verejnej zelene.

Pre plnohodnotné susedské pobývanie chýbajú lavičky, či tienisté miesta, kde by sa podporil spoločenský život miestnych.

Čo vyplýva z výsledkov?

Odporúčania celomestského charakteru

- Bezpečnosť ľudí, ktorí sa pohybujú pešo a na bicykli
- Dobrý život pre rôzne vekové skupiny – deti, mládež, dospelých aj starších ľudí
- Kultúra a komunitný život, nadväznosť na kultúrne dedičstvo, jednotný vzhľad mesta
- Športoviská pre každodennosť – plaváreň, workout
- Poriadok v uliciach a podpora komunitného života a solidarity
- Zeleň a životné prostredie – ochrana a rozvoj klímy
- Optimalizácia zberu bioodpadu
- Nastavenie komunikácie a participácie

Odporúčania pre mestskú časť Štrkovec

- Zameranie na chôdzu, cyklo dopravu a zníženie rýchlosti
- Strategický prístup k ochrane zelene
- Pobyt v zeleni prístupný pre všetky generácie a spoločenské skupiny
- Inkluzívne priestory pre rôzne vekové skupiny
- Priestory pre komunitné a kultúrne podujatia
- Revitalizácie verejných priestorov podporená hernými prvkami
- Parkovacia politika
- Zvieratá – nová politika
- Nastavenie komunikácie a participácie

Závery a odporúčania

Odporúčania pre okolie ZŠ Rudolfa Jašíka

- Systematická zmena pre všetky skupiny mobility
- Vyhnúť sa zastavovaniu áut v križovatke
- Na krátke vzdialenosti podporovať pohyb na bicykli a pešo
- Chodníky – opravy a pohyb s kočíkom
- Aktívne pred školou navigovať dopravu a chrániť deti

Odporúčania vychádzajú z prieskumu celomestského charakteru. V roku 2024 ich Mesto Partizánske bude rozvíjať ďalším výskumom a hĺbkovými diskusiami – s pracovníkmi a pracovníčkami školy, rodičmi či ďalšími opatrujúcimi osobami a deťmi.

Odporúčania pre revitalizáciu parku na Námestí Mieru

- Ochrana zelene
- Odpočinok a trávenie voľného času pre všetky vekové kategórie
- Mobiliár pre odpovedajúce aktivity
- Zber skla z pohostinstva
- Zladenie s potrebami susedstva

Odporúčania vychádzajú z prieskumu celomestského charakteru. V roku 2024 ich Mesto Partizánske bude rozvíjať ďalším výskumom a hĺbkovými diskusiami s verejnosťou navštevujúcou park.

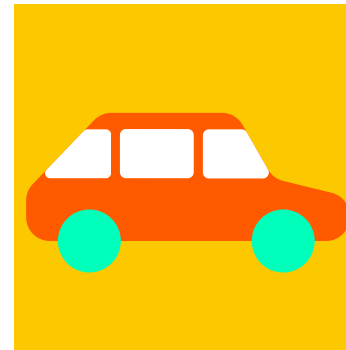
Odporúčania

Hlavné témy zadania budúcej rekonštrukcie Moyzesovej ulice

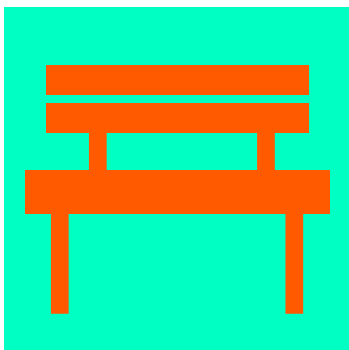
Bezpečné prechádzanie a upokojenie dopravy

Prioritou má byť oprava ciest a chodníkov. Okrem nej je odporúčané zníženie rýchlosti na 30 km/h. Ide o opatrenie dopravného značenia, ktoré umožní bezpečnú jazdu aj ľuďom na bicykli. Práve pri tejto rýchlosti sa významne znižuje riziko úmrtia, aj v prípade zrážky auta a chodca.

Riešenie parkovania

Návrh by mal obsahovať riešenie krátkodobého stáťia áut na ulici, s parkovaciou politikou v prospech jej obyvateľov a obyvateľiek. Na vytvorenie takéhoto parkovania sa odporúča úsek medzi Obuvníckou a Gumárenskou ulicou.

Pohyb peších a miesta stretávania

Miestni si ulicu spájajú najmä s vŕcnou susedskou atmosférou v minulosti. Stretávanie môže byť povzbudené napríklad na križovatke Moyzesovej a Kukučínovej ulice. V miestach, kde je to možné, je vhodné vytváranie rozšírených chodníkových plôch.

Zapojenie modro-zelenej infraštruktúry

Zelený pás je odporúčaný na severnej strane ulice, kde sa nenachádzajú križovatky. Stromy sa dajú umiestniť do chodníkovej plochy alebo do zeleného ostrovčeka. V obidvoch prípadoch sa odporúča zavedenie prekoreniteľných buniek, ktoré roznesú záťaž spôsobenú dopravou a spevneným povrchom.

Dokument Čo si myslí obyvateľstvo: Brožúra z aktivít s verejnosťou v meste Partizánske v roku 2023 je súčasťou projektu Aj ja tvorím Partizánske a je skrátenou verziou odborného, celkom 69 stranového dokumentu Závěry z aktivít s verejnosťou v meste Partizánske (Spolka, 2023). Na jeho tvorbe spolupracovalo Mesto Partizánske s mestskou časťou Štrkovec a s občianskym združením Spolka, odborníkmi na architektúru, urbanizmus a zapájanie ľudí do tvorby miest. Brožúra neprešla jazykovou korektúrou.

Ďakujeme všetkým zapojeným obyvateľom a obyvateľkám za ochotu pri zisťovaní.

Zadávatelom projektu je:

Mesto Partizánske
Námestie SNP 212/4
95801 Partizánske

Návrh, tvorba aktivít, analýza a text dokumentu:

Sociologičky Mgr. Lýdia Grešáková a Mgr. et Mgr. Zuzana Révészová, PhD. a architektky Ing. arch. Katarína Onderková a MgA. Viktória Mravčáková (Spolka)

Konzultácia témy dopravy:

Dopravná špecialistka Ing. Hana Fridrichovská (Kancelár architekta mesta Brna)

Ďalšie konzultácie scenárov Moyzesovej ulice:

Architekt, urbanista Ing. arch. Ján Urban (Metropolitný inštitút Bratislavy) a architektka MgA. Viktória Mravčáková (Spolka)

Vizuálnu identitu projektu navrhol:

Elena Čániová

November 2023

